

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยพินัยกรรม หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนและลบชื่อออกจากทะเบียน
ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๔๙ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ประธานศาลฎีกาออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยพินัยกรรม หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนและลบชื่อออกจากทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“ผู้รับผิดชอบราชการศาล” หมายความว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลเยาวชนและครอบครัว

“คณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า คณะบุคคลที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ผู้รับผิดชอบราชการศาลเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนางานไกล่เกลี่ยของศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งกลั่นกรองและให้ความเห็นเบื้องต้นแก่ผู้รับผิดชอบราชการศาลเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

“ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว” หมายความว่า บุคคลที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจดทะเบียนไว้ในทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวเพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยคดีครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และคดีความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

หมวด ๑

พินัยกรรมและคุณสมบัติของผู้จดทะเบียน

ข้อ ๔ ผู้จดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวต้องมีพินัยกรรมและคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ อันเป็น ประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ยคดีไม่น้อยกว่า ๓ ปี หรือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการไกล่เกลี่ยคดีไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

(๔) มีอธยาศัย บุคลิกภาพ และความประพฤติเหมาะสมแก่การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

(๕) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสำนักงานศาลยุติธรรม

(๘) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

(๙) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม

(๑๐) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๑๑) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๑๒) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิด ทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๓) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๑๔) ไม่เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการหรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

หมวด ๒

การจดทะเบียนและการลบชื่อออกจากทะเบียน

ส่วนที่ ๑

การจดทะเบียน

ข้อ ๕ ให้ผู้ขอจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔ ยื่นคำขอ จดทะเบียนต่อผู้อำนวยการ พร้อมแนบหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) สำเนาเอกสารแสดงคุณวุฒิ

(๔) เอกสารที่แสดงถึงประสบการณ์อันเป็นประโยชน์แก่การไกล่เกลี่ยคดีหรือประสบการณ์ในการไกล่เกลี่ยคดี จากหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่ร่วมกิจกรรม โดยเอกสารดังกล่าวให้ระบุรายละเอียดลักษณะของประสบการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้จดทะเบียน แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลเยาวชนและครอบครัววงล้อมและทำความเห็นเสนอต่อผู้รับผิดชอบราชการศาลเพื่อดำเนินการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ

ข้อ ๗ การอบรมและฝึกปฏิบัติอย่างน้อยให้ประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ดังต่อไปนี้

- (๑) บทบาทของศาลเยาวชนและครอบครัว
- (๒) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว
- (๓) หลักการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
- (๔) เทคนิคและวิธีการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว
- (๕) จิตวิทยาการให้คำปรึกษาคดีครอบครัว
- (๖) สาเหตุแห่งความรุนแรงในครอบครัว
- (๗) การปรับปรุงความสัมพันธ์ในครอบครัว
- (๘) จริยธรรมผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

ข้อ ๘ ผู้มีสิทธิเข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติตามข้อ ๖ ต้องเข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการอบรมและฝึกปฏิบัติทั้งหมด และผ่านการทดสอบตามวิธีการและมาตรฐานการประเมินผลที่ศาลเยาวชนและครอบครัววงล้อมกำหนด

ข้อ ๙ ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้ผ่านการทดสอบต่อคณะกรรมการบริหารงานไกล่เกลี่ยประจำศาลเยาวชนและครอบครัววงล้อมและทำความเห็นเสนอต่อผู้รับผิดชอบราชการศาลเพื่อพิจารณารับจดทะเบียน

ในการพิจารณารับจดทะเบียน ผู้รับผิดชอบราชการศาลพึงคำนึงถึงความพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว และการประกอบอาชีพหรือการประกอบกิจการใดของผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวอันจะกระทบถึงเกียรติศักดิ์แห่งศาลยุติธรรมด้วย

การพิจารณารับจดทะเบียนบุคคลใดเป็นผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวให้เป็นดุลพินิจของผู้รับผิดชอบราชการศาล คำวินิจฉัยของผู้รับผิดชอบราชการศาลให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๐ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวของแต่ละศาล และให้ทะเบียนดังกล่าวสิ้นผลลงเมื่อครบสามปีนับแต่วันจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนที่สิ้นผลให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวขึ้นใหม่

กรณีที่ทำทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวสิ้นผลตามวรรคหนึ่ง หรือได้มีการจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวขึ้นใหม่ไม่กระทบถึงการแต่งตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวในคดีที่อยู่ระหว่างการไกล่เกลี่ย ให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวนั้นปฏิบัติหน้าที่ในคดีต่อไปจนการไกล่เกลี่ยยุติ เว้นแต่ผู้รับผิดชอบราชการศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๑ ผู้ที่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวแล้วอาจขอจดทะเบียนได้อีก เว้นแต่เป็นผู้ที่เคยถูกลบชื่อออกจากทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตามข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้ที่ผู้รับผิดชอบราชการศาลได้ตัดถอนเป็นลายลักษณ์อักษรตามข้อ ๑๓ วรรคสอง เกินกว่าหนึ่งครั้ง

ผู้ขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งต้องเข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติ และผ่านการทดสอบเฉพาะการฝึกปฏิบัติ

เมื่อบุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งผ่านการทดสอบแล้ว ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลพิจารณารับจดทะเบียนโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นในรอบระยะเวลาการจดทะเบียนที่ผ่านมาว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เสียสละเวลามาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ประพฤติตนและดำรงตนในฐานะผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวอย่างเหมาะสม

ส่วนที่ ๒

การลบชื่อออกจากทะเบียน

ข้อ ๑๒ เมื่อผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตายหรือลาออก ให้ผู้อำนวยการทำรายงานเสนอต่อผู้รับผิดชอบราชการศาลเพื่อให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลสั่งลบชื่อออกจากทะเบียน

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๔

(๒) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร

(๓) ไม่มีความเป็นกลางในการทำหน้าที่ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

(๔) ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่การเป็นผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว

(๕) กระทำหรือละเว้นกระทำการตามหน้าที่ของผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(๖) ไม่ถือและปฏิบัติตามจริยธรรมของผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว และการไม่ถือและปฏิบัตินั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หากคณะกรรมการจะรับฟังข้อเท็จจริงใดที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวจะต้องให้โอกาสผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวชี้แจงก่อน แล้วให้คณะกรรมการทำความเห็นเสนอต่อผู้รับผิดชอบ

ราชการศาล หากผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวรับฟังได้ตาม (๑) ถึง (๖) ข้อใดข้อหนึ่ง ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลส่งลบบชื่อออกจากทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว และแจ้งคำสั่งให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวที่ถูกลบบชื่อทราบ

แต่ถ้าหากผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นว่าผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวกระทำผิดอย่างไม่ร้ายแรง ผู้รับผิดชอบราชการศาลอาจตักเตือนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวนั้นเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้

หมวด ๓

อื่น ๆ

ข้อ ๑๔ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการอบรมและฝึกปฏิบัติ ผู้ขอจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตามข้อบังคับนี้ รวมทั้งพัฒนาระบบงานใกล้เคียงของ ศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๕ ในวาระแรกเริ่มให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลมอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชน และครอบครัวปฏิบัติหน้าที่ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวในศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นไปพลางก่อนจนกว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวจะจัดทำทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวแล้วเสร็จ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันใช้บังคับข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

สบโชค สุขารมณ

ประธานศาลฎีกา